

Nr 153

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande gäldandet av kostnader för hemtransport av befattningshavare, som avlider under tjänstgöring på annan ort.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Arrhén* (I: 131) och den andra inom andra kammaren av herrar *Agerberg* och *Edlund* (II: 158), har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om sådan ändring i gällande avlöningsbestämmelser att den för innehavare av beställning med lönegradsbeteckningen Mha gällande bestämmelsen utsträcker att gälla även övriga beställnings- och befattningshavare samt reservpersonal och frivillig personal under tjänstgöring vid krigsmakten.

I fråga om motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionen II: 158.

Över förevarande motioner har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *försvarets civilförvaltning*, varjämte *Tjänstemännens centralorganisation* begagnat sig av erhållet tillfälle att yttra sig över motionerna.

Statskontoret har anfört följande.

Statskontoret vill framhålla, att chefen för flygvapnet den 21 december 1955 till Kungl. Maj:t ingivit en framställning med samma syfte som motionärerna ha. Enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat, är framställningen för närvarande beroende av Kungl. Maj:ts prövning. Vid sådant förhållande kan statskontoret icke finna skäl föreligga för bifall till motionerna.

Försvarets civilförvaltning har anfört följande.

Motionärerna åsyfta, att kostnaderna för transport till hemorten av stoft efter beställnings- och befattningshavare samt reservpersonal och frivillig personal, som avlidit under tjänstgöring vid krigsmakten, skall bestridas av statsmedel i likhet med vad som för närvarande gäller beträffande beställningshavare med lönegradsbeteckningen Mha.

Med anledning härav må framhållas, att chefen för flygvapnet i underdånig skrivelse den 21 december 1955 hemställt om Kungl. Maj:ts medgivande, att i förekommande fall kostnaderna för transport av stoftet efter avlidne icke ständigt tjänstgörande fast anställd eller frivillig till hemorten eller till annan ort finge bestridas av statsmedel, i sistnämnda fall dock högst med

belopp motsvarande kostnaderna för transport till hemorten. Enligt flygvapenchefens förslag skulle medgivandet gälla vid dödsfall, som inträffat på grund av olycksfall eller sjukdom under militärtjänstgöring, varom närmare stadgades i militärsättningsförordningen och som enligt denna medförde rätt till begravningshjälp.

I underdånigt utlåtande den 20 januari 1956 över sistnämnda framställning anförde civilförvaltningen följande.

Ersättningsreglerna i militärsättningsförordningen skilja sig från motsvarande bestämmelser i yrkesskadeförsäkringslagen huvudsakligen allenast däri, att skada, som vederbörande ådragit sig annorledes än genom olycksfall, enligt sagda förordning berättigar till ersättning enligt en för den skadade gynnsammare presumptionsregel. Grunderna för ersättningens bestämmande överensstämna däremot i princip. Härav följer, att ställningstagande till den av flygvapenchefen väckta frågan icke läser kunna ske isolerat på grundval av föreliggande framställning utan först efter det att spörsmålet prövats i ett vidare sammanhang. Intill dess så sker, torde ersättning i förevarande hänseende liksom hittills böra utgå efter Kungl. Maj:ts prövning från fall till fall.

Chefens för flygvapnet ifrågavarande framställning är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Framhållas må, att i 27 § värnpliktsavlöningskungörelsen, sådant författningsrummet lyder enligt kungörelsen 1948: 788, finnes en föreskrift om att kostnaderna för transport till hemorten av stoftet efter avliden värnpliktig må bestridas av statsmedel.

Onekligen tala skälighetshänsyn i många fall för att kostnaderna för transport av stoft efter i motionerna avsedd avliden personal bestridas av statsmedel. Även praktiska skäl kunna tala för att hithörande spörsmål få en mera generell reglering.

Varken i yrkesskadeförsäkringslagen eller i militärsättningsförordningen finnas emellertid några föreskrifter meddelade om att utöver begravningshjälp må utgå ersättning för kostnader för transport av stoftet efter avliden till hemorten. Det av motionärerna framlagda förslaget synes knappast kunna bedömas utan att sättas i samband med de i yrkesskadeförsäkringslagen intagna bestämmelserna i nämnda hänseende. Civilförvaltningen vill därför ifrågasätta, huruvida sådana ändringar i gällande avlöningsbestämmelser som motionärerna föreslagit nu böra göras.

Det bör emellertid vara möjligt att vid den prövning, som med nu tillämpad ordning i särskilda fall kan påkallas hos Kungl. Maj:t, i erforderlig mån beakta även sådana omständigheter som motionärerna åberopat.

I anslutning till det anförda får civilförvaltningen föreslå, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Tjänstemännens centralorganisation har anfört följande.

TCO delar motionärernas uppfattning om att nuvarande bestämmelser under angivna förhållanden — speciellt för reservpersonal och frivillig personal vid krigsmakten — inte är tillfredsställande men vill också framhålla, att även inom andra områden av statlig verksamhet förekommer förflyttningar och omstationeringar, vilka i princip är fullt analoga med beordringarna inom försvaret och där tjänstgörings- och stationeringsorterna sålunda inte är identiska med hemorten. Av denna anledning vill TCO med tillstyrkande av motionernas syftemål förorda att bestämmelser om fri transport till hemorten, även i de fall denna är dyrare än transporten till stationerings-

orten, skall utsträckas att omfatta ej endast personal vid krigsmakten utan jämväl övriga statliga befattningshavare.

Utskottet. Såsom statskontoret påpekat är en av chefen för flygvapnet hos Kungl. Maj:t gjord framställning med samma syfte som det i motionerna angivna f. n. beroende av Kungl. Maj:ts prövning. Vid sådant förhållande synes motionerna inte påkalla någon riksdagens åtgärd. Utskottet vill emellertid i anslutning till de av försvarets civilförvaltning och Tjänstemännens centralorganisation gjorda uttalandena framhålla, att den väckta frågan berör inte endast förhållandena vid försvarsväsendet utan har en vidare innebörd. Utskottet — som i övrigt delar de i motionerna anförda synpunkterna — vill slutligen uttala önskvärdheten av att frågan i dess helhet bringas till en lösning så snart förhållandena det medger.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 131 och II: 158, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför.

Stockholm den 5 november 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Karl Andersson, Gillström, Näsström, Boman, fröken Andersson, herrar Ivar Johansson, Einar Persson, Sundelin, Thun, Axel Andersson, Pålsson, Holmqvist, Rikard Svensson och Söderberg; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmberg, Thapper, Ståhl, Persson i Växjö, fröken Elmén, herrar Rubbestad, Gustafsson i Stockholm, Nilsson i Göingegården, Nihlfors, Almgren, Andreasson, Gerhard Nilsson i Gävle och Svensson i Kungälv.